

УДК 338.24.01:502.131.1

Чмут О.О.¹, Мохненко А.С.²,

¹ асп. Херсонського державного університету

² проф. Херсонського державного університету

ЕКОНОМІКА СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У ХХІ столітті економіка підприємств дедалі більше залежить від глобальних тенденцій сталого розвитку, що охоплює економічні, соціальні та екологічні аспекти. Традиційні підходи до організації бізнесу, орієнтовані виключно на прибуток, поступово змінюються на моделі, де враховується довгострокова відповідальність перед суспільством та навколишнім середовищем. Сталий розвиток передбачає оптимальне поєднання економічної ефективності, соціальної справедливості та екологічної збалансованості. Для сучасного підприємства це означає необхідність формування нової економічної стратегії, що забезпечує конкурентоспроможність, репутаційні переваги й адаптивність до викликів глобалізованого світу.

Сталий розвиток – це не лише теоретична категорія, а й практична основа стратегічного управління. Для підприємства вона означає:

- економічний аспект – досягнення стабільного зростання, ефективне використання ресурсів, зниження витрат та інноваційний розвиток.

- соціальний аспект – створення гідних умов праці, соціальна відповідальність перед працівниками та місцевими громадами, дотримання етичних стандартів.

- екологічний аспект – мінімізація негативного впливу виробництва на довкілля, перехід до енергоефективних та «зелених» технологій, впровадження принципів циркулярної економіки [1, с. 23].

У такому контексті економіка підприємства стає багатовимірною системою, де фінансові показники вже не є єдиним критерієм успіху.

Інтеграція принципів сталого розвитку у бізнес-процеси змінює логіку управління підприємством:

1. Фінансовий вимір. Довгострокове планування базується на зниженні ризиків, пов'язаних із ресурсними обмеженнями та екологічними регуляціями. Інвестиції у «зелені» технології з часом знижують витрати та підвищують капіталізацію.

2. Інноваційний вимір. Розвиток сучасних підприємств неможливий без використання цифрових технологій, відновлюваних джерел енергії, екологічно чистих матеріалів. Це створює нові конкурентні переваги.

3. Маркетинговий вимір. Споживачі все більше орієнтуються на підприємства, що демонструють соціальну та екологічну відповідальність. Це

формує додану цінність бренду [2, с. 3].

4. Кадровий вимір. Працівники охочіше співпрацюють із компаніями, які пропонують не лише конкурентну заробітну плату, але й комфортні умови праці, можливості розвитку та участь у соціально значущих проєктах [3, с. 21].

В Україні інтеграція принципів сталого розвитку у діяльність підприємств перебуває на етапі становлення. Основні проблеми:

- обмеженість фінансових ресурсів для інвестицій у «зелені» технології;
- недостатня поінформованість бізнесу про переваги ESG-підходів (екологія, соціальна відповідальність, корпоративне управління);
- відсутність системних державних стимулів та законодавчих механізмів;
- вплив воєнних дій, що змушує бізнес концентруватися на короткостроковому виживанні.

Разом з тим, перспективи є значними: зростає роль малого та середнього бізнесу у впровадженні екологічних ініціатив, поширюється корпоративна соціальна відповідальність, а євроінтеграційний курс України передбачає адаптацію до європейських стандартів сталого розвитку [4, с. 1].

Економіка сучасного підприємства в контексті сталого розвитку формується під впливом глобальних тенденцій, що вимагають поєднання економічних результатів із соціальною та екологічною відповідальністю. Сталий розвиток виступає не обмеженням, а фактором формування конкурентних переваг: він стимулює інновації, підвищує лояльність споживачів, знижує ризики та забезпечує довгострокову ефективність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кішка І.О., Мохненко А.С. Model of increasing the competitiveness of enterprises in the context of European integration development. *Сталий розвиток економіки*, №5 (56), С. 21-25.
2. Гайдичук А.М., Сергієнко М.В., Мохненко А.С. Особливості формування конкурентних переваг підприємств кондитерської галузі. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, 2025. № 19.
3. Остроус Г.С., Мохненко А.С. Модель управління персоналом для підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, 2025. №20.
4. Мохненко А.С. Остроус Г.С. The strategy of personnel management of an enterprise in the conditions of European integration as a factor in increasing its competitiveness. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, 2025. №21.